

BESLUTANDE OM AVFALLSTRANSPORTSYSTEMET FÖR SLAM FRÅN SLAMAVSKILJARE OCH SLUTNA SLAMBRUNNAR INOM BOENDE

Enligt avfallslagen ska kommunen ordna transporten och hanteringen av avfall som uppstår vid boende, inbegripet slam från slamavskiljare och slutna slambrunnar (nedan kallad avloppsslam).

Enligt den gamla avfallslagen ordnades avfallstransporten endera som kommunalt ordnad avfallstransport eller som avfallstransport enligt avtal. Enligt den nuvarande avfallslagen är avfallstransport enligt avtal inte längre laglig, utan avfallstransporten ska ordnas endera som kommunalt ordnad eller som avfallstransport som ordnas av fastighetsinnehavaren. Om avfallstransporten i kommunen ordnades som avfallstransport enligt avtal vid ikraftträdandet av avfallslagen (1.5.2012), krävde avfallslagen att avfallshanteringsmyndigheten beslutar huruvida kommunen övergår till kommunalt ordnad avfallstransport eller till avfallstransport som ordnas av fastighetsinnehavaren.

Inom Nylands avfallsnämnds område ordnas transporten av avloppsslam fortfarande som avfallstransport enligt avtal. Transportsystemet för slam har behandlats ett flertal gånger både av Västra Nylands avfallsnämnd och av Borgå regionala avfallsnämnd, men ett lagkraftigt beslut finns inte. Helsingfors förvaltningsdomstol och Högsta förvaltningsdomstolen har återremitterat besluten gjorda av avfallsnämnderna för ny behandling. Därmed måste Nylands avfallsnämnd besluta om transportsystemet för avloppsslam. Beslutet gäller hela avfallsnämndens område i Öst- och Västnyland.

Beslutet bör grunda sig på att lagens förutsättningar uppfylls. Gällande det har Högsta förvaltningsdomstolen i sina beslut om avfallstransportsystem gett riktlinjer, enligt vilka lagligheten av ett beslut inte kan bekräftas på basis av hur det tillämpade systemet för avfallstransport har fungerat. Kommunernas ställningstaganden (utlåtanden) kan inte betraktas som en tillräcklig utredning om att lagens krav uppfylls inom kommunens område. Ett beslut om avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar kan fattas endast om den nuvarande avfallslagens krav uppfylls.

Förutsättningarna för avfallstransport enligt avfallslagen

Enligt avfallslagen bör den fastighetsvisa avfallstransporten, oavsett metod ordnas så att

- avfallstransporttjänster tillhandahålls allomfattande och tillförlitligt samt på skäliga och icke-diskriminerande villkor.
- de kommunala avfallshanteringsföreskrifterna iakttas vid fastighetsvis avfallstransport och avfallet förs till en mottagnings- eller behandlingsplats som kommunen anvisar.
- avfallstransporten främjar avfallshanteringens allmänna funktion, stöder utvecklingen av avfallshantering i regionen och inte medför fara eller skada för hälsan eller miljön.

- beslutets verkningar sammantaget bedöms vara positiva, särskilt med beaktande av konsekvenserna för hushållen och för företagens och myndigheternas verksamhet.

Den av kommunen ordnade transporten av avloppsslam

Den av kommunen ordnade och konkurrensutsatta avfallstransporten är grundmodellen och det primära alternativet enligt avfallslagen. Som kommunalt ordnad är transporten av avloppsslam en offentlig basservice, till vilken varje hushåll automatiskt hör.

I den av kommunen ordnade transporten av avloppsslam beställer hushållen tömningarna av kommunernas gemensamma avfallsbolag Rosk'n Roll Oy Ab. Ändringar beträffande tömningsrytmen, fakturering och andra praktiska arrangemang sköts via avfallsbolaget som verkställer servicen på så sätt att avfallshanteringsföreskrifterna följs.

Rosk'n Roll Oy Ab har ingen utrustning för avloppsslammets transporter eller chaufförer, utan avloppsslammets transporter konkurrensutsätts öppet. Man gör en offentlig offertbegäran om transportentreprenaderna. I konkurrensutsättningen kan kommunen/kommunerna indelas i flera olika entreprenadområden för transporten av avloppsslam. Entreprenaderna planeras så att man beaktar avfallshanteringens helhet och det är också möjligt att utforma entreprenaderna inom verksamhetsområdet, över kommungränserna. Man kan ställa upp villkor för transportutrustningen och arbetssäkerheten i offertbegäran. De transportföretagare som vinner konkurrensutsättningen sköter tömningarna i praktiken. Avfallsbolaget uppgör optimala körrutter för chaufförerna och sköter kundärendena. Kundernas eventuella betalningsstörningar påverkar inte ersättningen som betalas åt entreprenören. Entreprenören får alltid ersättning enligt avtalet om entreprenaden. Avfallsbolaget sköter de offentlighetsrättsliga avgifternas nödvändiga indrivningsåtgärder.

Nylands avfallsnämnd godkänner avgifterna för den kommunala avfallstransporten i Nylands avfallsnämnds avfallstaxa. Avgifterna grundar sig på konkurrensutsättningar och priserna är lika höga inom hela kommunen och jämlika för alla kommuninvånare oberoende av bostadens läge.

Enligt avfallslagen är avfallshanteringsmyndigheten att upprätthålla ett register över avfallstransporterna. I samband med de regelbundna tömningarna och faktureringen får man ett centraliserat och heltäckande fastighetsspecifikt register för myndighetsuppföljning och -tillsyn. Det behövs ingen separat registerhållning, eftersom den nödvändiga registerinformationen fås som en del av avloppsslammets tömningsverksamhet.

Den av fastighetsinnehavaren ordnade transporten av avloppsslam

Avfallstransporten kan ordnas som avfallstransport som ordnas av fastighetsinnehavaren enbart om (de ovannämnda) förutsättningarna i avfallslagen uppfylls.

Vid avfallstransport som ordnas av fastighetsinnehavaren är fastighetsinnehavaren själv skyldig att binda ett avtal om avfallstransport med en transportföretagare. Fastighetsinnehavaren är skyldig att försäkra sig om att transportören är registrerad i avfallshanteringsregistret och har rätt att transportera avfall. Fastighetsinnehavaren konkurrensutsätter själv tömningarna, såvida flera företagare fungerar i området. Alla frågor gällande tömningen sköts med transportföretagen. Avtalen om avfallstransport är

privaträttsliga och transportföretaget beslutar om transportpriserna, separat för varje fastighet. Avfallshanteringsmyndigheten kan inte påverka priserna, utan transportföretagaren bestämmer själv tömningspriserna. Transportföretagen planerar körrutterna själv och ansvarar för transportutrustningsbehoven.

Transportföretagarna och fastighetsinnehavarna måste känna till och följa avfallshanteringsföreskrifterna och avfallslagen då de planerar tömningsrytmen. Verksamhet som strider mot föreskrifterna kan förorsaka fara och skada för hälsan eller miljön.

I systemet för avfallstransport som ordnas av fastighetsinnehavaren bygger transportregistret på att avfallshanteringsmyndigheten får uppgifter av transportföretagarna. Eftersom uppgifterna ges i efterhand är registret inte uppdaterat. Uppföljningen och tillsynen sker i efterhand. Tillsynsmyndigheten har begränsade möjligheter att ingripa och påverka upptäckta fel i efterhand.